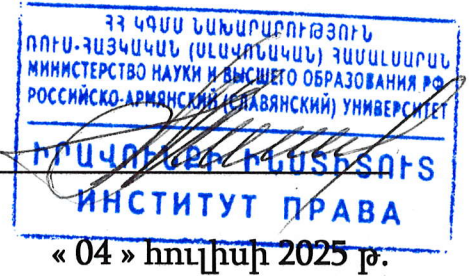

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՌԻՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատում եմ՝
Իրավունքի Ինստիտուտի տնօրեն
Մ. Ա. Քալաշյան

Ինստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ Իրավունքի տեսության և Սահմանադրական իրավունքի ամբիոն

Հեղինակ՝ ի.գ.թ. Մարգարյան Ա. Գ.

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ Սահմանադրական դատավարություն

Բակալավրի կրթական ծրագիր՝ 042101.01.6 «Իրավագիտություն»

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.6 «Իրավագիտություն»

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

1. Ներածություն

Դասընթացը ներառում է սահմանադրական արդարադատություն, դատական սահմանադրական իրավունք և դատական սահմանադրական դատավարություն, սահմանադրական հսկողություն և սահմանադրական վերահսկողություն հասկացությունների ուսումնասիրությունը, դրանց տեղն ու դերը պետության իրավական համակարգում: Այս դասընթացը հիմնված է դատական սահմանադրական իրավունքի և դատական սահմանադրական դատավարության հետազոտության վրա՝ դրանց նյութական բովանդակության և իրականացման ընթացակարգային ձևի միասնության մեջ:

«Սահմանադրական դատավարություն» դասընթացի նպատակն է ապահովել ուսանողների կողմից սահմանադրական վերահսկողության օբյեկտների և սուբյեկտների, ձևերի և մոդելների, Սահմանադրական դատարանի կազմի, կառուցվածքի և ձևավորման ուսումնասիրությունը, Սահմանադրական դատարանի դատավորների իրավական կարգավիճակի և Սահմանադրական դատարանի գործունեության սկզբունքների իմացությունը, ինչպես նաև Սահմանադրական դատարանում գործերի քննության ընդհանուր կարգի, դատարանի լիազորությունների և առանձին գործերով քննության կարգի առանձնահատկությունների համալիր գիտելիքների յուրացումը:

«Սահմանադրական դատավարություն» դասընթացի հիմնական խնդիրներն են՝

- Ս ուսումնասիրել սահմանադրական դատարանների կազմավորման և գործունեության իրավական կարգավորման բովանդակությունը տարբեր երկրներում դատական սահմանադրական վերահսկողության իրականացման համատեքստում.
- Ս օգնել ուսանողներին հասկանալ վերաբերելի մի շարք հասկացությունների առանձնահատկությունները, գործնականում այդ կապակցությամբ առաջացող խնդիրները.
- Ս բացահայտել ներկա պայմաններում սահմանադրական արդարադատության զարգացման և կատարելագործման ուղիները.
- Ս ուսումնասիրել սահմանադրական արդարադատության առանձնահատկությունները Հայաստանի Հանրապետությունում, դիտարկելով մի շարք այլ պետությունների սահմանադրական դատարանի ստեղծման և գործունեության առանձնահատկությունները.
- Ս պատկերացում կազմել ՀՀ Սահմանադրական դատարանի լիազորությունների մասին՝ ուսումնասիրելով դրանցից յուրաքանչյուրի առանձնահատկությունները:

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

Դասընթացի օբյեկտը և առարկան:

«Սահմանադրական դատավարություն» դասընթացի ուսումնասիրության օբյեկտ հանդիսանում է սահմանադրական արդարադատության ոլորտը կարգավորող այլ իրավունքի աղբյուրները:

«Սահմանադրական դատավարություն» դասընթացի առարկան՝ դատական սահմանադրական վերահսկողության իրականացման, Սահմանադրական դատարանի կազմավորման և գործունեության առանձնահատկություններն են:

Դասընթացի մուտքային պահանջները:

«Սահմանադրական դատավարություն» դասընթացի շրջանակներում, առավել արդյունավետ կրթական վերջնարդյունքների ձևավորման համար, ուսանողներին անհրաժեշտ են բազային գիտելիքներ պետության և իրավունքի տեսությունից, սահմանադրական իրավունքից, ինչպես նաև հարակից մի շարք այլ իրավունքի ճյուղեր ուսումնասիրող առարկաներից:

2.1. Կրթական վերջնարդյունքները: Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը պետք է.

Իմանա՝

ընդհանրական իմացական հմտությունները՝

- Սահմանադրական արդարադատության ոլորտը կարգավորող նորմատիվ իրավական հիմնական ակտերը.
- Սահմանադրական դատարանի լիազորությունները և դրանց առանձնահատկությունները:

կարողանա՝

գործնական կիրառման հմտությունները՝

- Գործնականում կիրառել ձեռք բերված գիտելիքները.
- Կատարել վիճահարույց իրավիճակների իրավական վերլուծություն:

ունակ լինի՝

ինքնուրույնությունը և պատասխանատվությունը՝

- Ինքնուրույն յուրացնել նորմատիվ իրավական ակտերը և ՀՀ սահմանադրական դատարանի պրակտիկան.
- Վերլուծել սահմանադրական դատավարության աղբյուր հանդիսացող նորմատիվ իրավական ակտերը.
- Կարողանալ կազմել ոլորտին առնչվող իրավական փաստաթղթեր:

ԲՄԿ ՊՈՒՆ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները:

«Սահմանադրական դատավարություն» դասընթացն անցկացվում է դասախոսությունների և գործնական պարապմունքների միջոցով: Գործնական պարապմունքների նպատակն է օգնել ուսանողներին ուսումնասիրել դասընթացի կարևորագույն խնդիրները, խորացնել և համակարգել ուսանողների գիտելիքները տվյալ ոլորտում:

«Սահմանադրական դատավարություն» դասընթացն ուսումնասիրելիս կարևոր դեր է խաղում նաև ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքը:

«Սահմանադրական դատավարություն» դասընթացի ընթացքում կիրառվում են բացատրական, տեղեկատվական, գործնական, համեմատական, հետազոտման և մասնակի որոնման մեթոդները:

2.2. Դասընթացի աշխատատարության բաշխումն ըստ ուսումնական աշխատանքի տեսակների (ակադեմիական ժամերով)

Դասընթացը ներառված է «Կամրնտրական դասընթացների կրթաբլոկում»՝ 4 ակադեմիական կրեդիտ (144 ակադեմիական ժամ) աշխատատարությամբ, որից 34 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական պարապմունքների համար: Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել 4-րդ ուսումնական տարվա 1-ին կիսամյակում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարությունն, այդ թվում՝	144
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում՝	68
1.1.1. Դասախոսություններ	34
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում՝	34
1.1.2.1. Ստուգողական աշխատանքներ	
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք, այդ թվում՝	76
1.2.1. Քննություններին նախապատրաստում	
1.2.2. Ինքնուրույն աշխատանքի այլ տեսակներ, այդ թվում՝ (նշել)	
1.2.2.1. Գրավոր ինքնուրույն աշխատանքներ	
1.2.2.2. Էսսե և ռեֆերատներ	
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգաբք)	Քննություն

2.3. Առարկայի ծավալը՝ 144 ժամ, կրեդիտ՝ «4» ECTS:

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

2.4. Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
1	2=3+4	3	4
Թեմա 1. Դատական սահմանադրական իրավունք և դատավարություն՝ որպես իրավունքի ճյուղ, գիտություն և ուսումնական դասընթաց	2	1	1
Թեմա 2. Սահմանադրական վերահսկողության սուբյեկտները և օբյեկտները	4	2	2
Թեմա 3. Դատական սահմանադրական վերահսկողության ձևերը և դրանց առանձնահատկությունները	4	2	2
Թեմա 4. Դատական սահմանադրական վերահսկողության կայացման և զարգացման հիմնական փուլերը	4	2	2
Թեմա 5. Սահմանադրական դատարանը՝ որպես պետական իշխանության մարմին, նրա տեղն ու դերը պետական իշխանության մարմինների համակարգում, այլ մարմինների հետ փոխհարաբերությունները	4	2	2
Թեմա 6. Սահմանադրական դատարանների կազմավորման կարգը և առանձնահատկությունները, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի կազմը և կառուցվածքը	4	2	2
Թեմա 7. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի աշխատակազմի կառուցվածքը և լիազորությունները: Ծառայությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանի աշխատակազմում	4	2	2
Թեմա 8. Սահմանադրական դատարանի դատավորի կարգավիճակը: ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի կարգավիճակի հիմնական սկզբունքները	4	2	2

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

<p>Թեմա 9. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի նյութական, սոցիալական և այլ երաշխիքները, Սահմանադրական դատարանի գործունեության ֆինանսական երաշխիքները</p>	4	2	2
<p>Թեմա 10. Սահմանադրական դատարանների ակտերի տեսակները, կառուցվածքը, ընդունման կարգը և առանձնահատկությունները, սահմանադրական դատարանների իրավական դիրքորոշումները</p>	4	2	2
<p>Թեմա 11. Սահմանադրական դատարանում գործերի քննության հիմնական փուլերը և ընդհանուր պայմանները</p>	4	2	2
<p>Թեմա 12. Գործերի քննության (վարույթի) սկզբունքները Սահմանադրական դատարանում</p>	4	2	2
<p>Թեմա 13. Սահմանադրական դատարանների լիազորությունների հասկացությունը և տեսակները</p>	4	2	2
<p>Թեմա 14. Անհատական սահմանադրական գանգատի տեսակները (մոդելները), Սահմանադրական դատարանում անհատական սահմանադրական գանգատների քննության հիմնական առանձնահատկությունները</p>	4	2	2
<p>Թեմա 15. Սահմանադրական դատարանում Սահմանադրության մեկնաբանության, սահմանադրական մարմինների միջև սահմանադրական վեճերի լուծման, իրավական ակտերի Սահմանադրությանը համապատասխանության, միջազգային պայմանագրում ամրագրված պարտավորությունների սահմանադրականության վերաբերյալ ստուգման գործերի քննությունը</p>	4	2	2

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

<p>Թեմա 16. Սահմանադրական դատարանում հանրաքվեի արդյունքում, Նախագահի, Ազգային ժողովի ընտրությունների արդյունքում կայացված որոշումների հետ կապված վեճերի լուծումը, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դատարանների և գլխավոր դատախազի դիմումների հիման վրա գործերի քննությունը, Սահմանադրության նախագծի Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու, հանրաքվեի ներկայացված իրավական ակտերի նախագծերի, Ազգային ժողովի ընդունած օրենքի համապատասխանությունը Սահմանադրությանը որոշելու վերաբերյալ գործերի քննությունը</p>	4	2	2
<p>Թեմա 17. Սահմանադրական դատարանում պատգամավորի լիազորությունները դադարեցնելու, Սահմանադրական դատարանի դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու, լիազորությունները դադարեցնելու, Սահմանադրական դատարանի դատավորի նկատմամբ քրեական գործ հարուցելու համաձայնություն տալու մասին գործերի քննությունը</p>	4	2	2
<p>Թեմա 18. Սահմանադրական դատարանում Նախագահի լիազորություններն իրականացնելու անհնարինության, Նախագահի պաշտոնանկության հիմքերի առկայության, կուսակցությունների գործունեությունը կասեցնելու կամ արգելելու վերաբերյալ եզրակացություն տալու վերաբերյալ գործերի քննությունը, Նախագահի կողմից հրամանագրերի և կարգադրությունների ընդունման և կառավարության ձևավորման հետ</p>	4	2	2

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

կապված հարցերով գործերի քննությունը			
Ընդամենը	68	34	34

3. Դասընթացի թեմաները և ծավալները

Թեմա 1. Դատական սահմանադրական իրավունք և դատավարություն՝ որպես իրավունքի ճյուղ, գիտություն և ուսումնական դասընթաց

Դատական սահմանադրական իրավունք և դատավարություն, սահմանադրական վերահսկողություն, դատական սահմանադրական վերահսկողություն, սահմանադրական դատավարություն, սահմանադրական արդարադատություն հասկացությունները

Թեմա 2. Սահմանադրական վերահսկողության սուբյեկտները և օբյեկտները

Դատական սահմանադրական վերահսկողության օբյեկտները, սահմանադրական վերահսկողության սուբյեկտները, սահմանադրական դատարան դիմելու իրավասություն ունեցող սուբյեկտները

Թեմա 3. Դատական սահմանադրական վերահսկողության ձևերը և դրանց առանձնահատկությունները

Նախնական և հետագա, կոնկրետ և վերացական, պարտադիր և ֆակուլտատիվ, ֆորմալ (ըստ ձևի) և նյութական (ըստ բովանդակության), որոշիչ և խորհրդատվական սահմանադրական վերահսկողություն

Թեմա 4. Դատական սահմանադրական վերահսկողության կայացման և զարգացման հիմնական փուլերը

Դատական սահմանադրական վերահսկողության ձևավորման չորս փուլերը, սահմանադրական արդարադատության ամերիկյան և եվրոպական մոդելների առանձնահատկությունները

Թեմա 5. Սահմանադրական դատարանը՝ որպես պետական իշխանության մարմին, նրա տեղն ու դերը պետական իշխանության մարմինների համակարգում, այլ մարմինների հետ

Սահմանադրական դատարանը՝ որպես պետական իշխանության մարմին, փոխհարաբերությունները այլ մարմինների հետ, սահմանադրական դատարանը՝ որպես դատական իշխանության մարմին, փոխհարաբերությունները այլ դատարանների հետ

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

Թեմա 6. Սահմանադրական դատարանների կազմավորման կարգը և առանձնահատկությունները, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի կազմը և կառուցվածքը

Սահմանադրական դատարանների կազմավորումը, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի կազմը, ձևավորման կարգը և առանձնահատկությունները

Թեմա 7. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի աշխատակազմի կառուցվածքը և լիազորությունները: Ծառայությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանի աշխատակազմում

ՀՀ Սահմանադրական դատարանի աշխատակազմը, ձևավորման կարգը, լիազորությունները, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի աշխատակազմում ծառայության իրավական հիմքերը և առանձնահատկությունները

Թեմա 8. Սահմանադրական դատարանի դատավորի կարգավիճակը: ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի կարգավիճակի հիմնական սկզբունքները

ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի իրավական կարգավիճակի հասկացությունը, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի իրավական կարգավիճակի հիմնական սկզբունքները՝ դատավորի անկախությունը, անփոփոխելիությունը, անձեռնմխելիությունը, այլ գործունեության հետ պաշտոնի անհամատեղելիությունը, ապաքաղաքականացվածությունը

Թեմա 9. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի նյութական, սոցիալական և այլ երաշխիքները, Սահմանադրական դատարանի գործունեության ֆինանսական երաշխիքները

«Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքով նախատեսված՝ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի և Սահմանադրական դատարանի գործունեության երաշխիքները

Թեմա 10. Սահմանադրական դատարանների ակտերի տեսակները, կառուցվածքը, ընդունման կարգը և առանձնահատկությունները, սահմանադրական դատարանների իրավական դիրքորոշումները

Սահմանադրական դատարանների ակտերի տեսակները, որոշումների և եզրակացությունների ընդունման կարգը և առանձնահատկությունները, Սահմանադրական դատարանի աշխատակարգային որոշումները, Սահմանադրական դատարանի որոշումներում արտահայտված իրավական դիրքորոշումների իրավաբանական ուժն ու նշանակությունը

Թեմա 11. Սահմանադրական դատարանում գործերի քննության հիմնական փուլերը և ընդհանուր պայմանները

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

Սահմանադրական արդարադատության հիմնական փուլերը, դրանց առանձնահատկությունները, ՀՀ Սահմանադրական դատարանում գործերի քննության ընդհանուր պայմանները

Թեմա 12. Գործերի քննության (վարույթի) սկզբունքները Սահմանադրական դատարանում

Սահմանադրական դատարանում գործերի քննության (վարույթի) հիմնական սկզբունքների հասկացությունը և տեսակները

Թեմա 13. Սահմանադրական դատարանների լիազորությունների հասկացությունը և տեսակները

Սահմանադրական դատարանների լիազորությունները, դրանց տեսակները, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի լիազորությունների առանձնահատկությունները

Թեմա 14. Անհատական սահմանադրական գանգատի տեսակները (մոդելները), Սահմանադրական դատարանում անհատական սահմանադրական գանգատների քննության հիմնական առանձնահատկությունները

Անհատական սահմանադրական գանգատի (բողոքի) հասկացությունը, տեսակները (մոդելները) և դրանց առանձնահատկությունները, ՀՀ Սահմանադրական դատարանում անհատական սահմանադրական գանգատների քննության առանձնահատկությունները

Թեմա 15. Սահմանադրական դատարանում Սահմանադրության մեկնաբանության, սահմանադրական մարմինների միջև սահմանադրական վեճերի լուծման, իրավական ակտերի Սահմանադրությանը համապատասխանության, միջազգային պայմանագրում ամրագրված պարտավորությունների սահմանադրականության վերաբերյալ ստուգման գործերի քննությունը

Սահմանադրության մեկնաբանման վերաբերյալ գործերի քննությունը սահմանադրական դատարաններում և սահմանադրական մարմինների միջև նրանց սահմանադրական լիազորությունների առնչությամբ առաջացած վեճերի վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում, իրավական ակտերի՝ ՀՀ Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում, միջազգային պայմանագրում ամրագրված պարտավորությունների՝ ՀՀ Սահմանադրությանը համապատասխանության ստուգումը

Թեմա 16. Սահմանադրական դատարանում հանրաքվեի արդյունքում, Նախագահի, Ազգային ժողովի ընտրությունների արդյունքում կայացված որոշումների հետ կապված վեճերի լուծումը, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դատարանների և գլխավոր դատախազի դիմումների հիման վրա գործերի քննությունը, Սահմանադրության նախագծի Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու, հանրաքվեի ներկայացված իրավական

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

ակտերի նախագծերի, Ազգային ժողովի ընդունած օրենքի համապատասխանությունը Սահմանադրությանը որոշելու վերաբերյալ գործերի քննությունը

Հանրաքվեների արդյունքներով ընդունված որոշումների հետ կապված վեճերի լուծումը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում, Ազգային ժողովի ընտրությունների արդյունքներով ընդունված որոշումների հետ կապված վեճերի լուծումը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում, Նախագահի ընտրությունների արդյունքներով ընդունված որոշումների հետ կապված վեճերի լուծումը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դատարանների և գլխավոր դատախազի դիմումների հիման վրա իրականացվող գործերի քննությունը, ինչպես նաև ՀՀ Սահմանադրական դատարանում ՀՀ Սահմանադրության փոփոխությունների նախագծի, հանրաքվեի դրվող իրավական ակտերի նախագծերի, Ազգային ժողովի ընդունած օրենքի՝ Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

17. Սահմանադրական դատարանում պատգամավորի լիազորությունները դադարեցնելու, Սահմանադրական դատարանի դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու, լիազորությունները դադարեցնելու, Սահմանադրական դատարանի դատավորի նկատմամբ քրեական գործ հարուցելու համաձայնություն տալու մասին գործերի քննությունը

ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորի լիազորությունները դադարեցնելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու և լիազորությունները դադարեցնելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում, Սահմանադրական դատարանի դատավորի նկատմամբ քրեական հետապնդում հարուցելու մասին համաձայնություն տալու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

Թեմա 18. Սահմանադրական դատարանում Նախագահի լիազորություններն իրականացնելու անհնարինության, Նախագահի պաշտոնանկության հիմքերի առկայության, կուսակցությունների գործունեությունը կասեցնելու կամ արգելելու վերաբերյալ եզրակացություն տալու վերաբերյալ գործերի քննությունը, Նախագահի կողմից հրամանագրերի և կարգադրությունների ընդունման և կառավարության ձևավորման հետ կապված հարցերով գործերի քննությունը

Նախագահին պաշտոնանկ անելու հիմքերի առկայության մասին եզրակացություն տալու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում, Հանրապետության նախագահի լիազորությունների կատարման անհնարինության վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում, Նախագահի հրամանագրերի և կարգադրությունների ընդունման և

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

կառավարության կազմավորման հետ կապված հարցերով գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում, կուսակցության գործունեությունը կասեցնելու կամ արգելելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

4. Գրականության ցանկ

Հիմնական գրականություն`

1. Հարությունյան Գ.Գ., Մանասյան Ա.Ա., Սահմանադրական վերահսկողություն. Ուս. ձեռն. Եր., «Իրավունք» հրատ./, 2015.- 240 էջ:

2. Սարգսյան Ա.Գ. Մարդու սահմանադրական արդարադատության իրավունքի իրացման արդի հիմնախնդիրները. Եր., «Էդիտ Պրինտ» հրատ., 2015.- 224 էջ:

3. Арутюнян Г.Г. Проблемы совершенствования системы конституционного правосудия. // Журнал российского права. 1999. №9

4. Библиография по конституционному правосудию / авт. - сост. М.А. Митюков; вступ. ст. О.Г. Румянцева, Б.А. Страшуна; Фонд конституционных реформ. - М.: Волтерс Клувер, 2008. - 960 с.

5. Витрук Н.В. Конституционное правосудие. Судебное конституционное право и процесс: уч. пос. для вузов. - М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1998.- 376 с.

6. Кряжков В.А., Лазарев Л.В. Конституционная юстиция в Российской Федерации. Учебное пособие. М.,1998.- 462 с.

7. Чиркин В.Е. Органы конституционного контроля: Россия и международный опыт. // Журнал российского права. 1998. N4/5 - 145 с.

Իրավական ակտեր`

1. ՀՀ Սահմանադրություն` ընդունված 05.07.1995 թվականին (06.12.2015 թվականի և 22.06.2020 թվականի փոփոխություններով)

2. «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենք` ընդունված` 17.01.2018 թվականին

3. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի աշխատակարգ` ընդունված 09.07.2018 թվականին

Էլեկտրոնային ռեսուրսներ`

1. <https://www.arlis.am>

2. <http://www.concourt.am>

ԲՄԿ ՊՈՒՇ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

5. Հարցաշար`

1. Դատական սահմանադրական իրավունքը և դատավարությունը` որպես իրավունքի ճյուղ, գիտություն և ուսումնական դասընթաց
2. Դատական սահմանադրական իրավունքի և դատավարության աղբյուրները
3. Սահմանադրական վերահսկողություն և սահմանադրական հսկողություն հասկացությունների հարաբերակցությունը
4. Սահմանադրական արդարադատություն, սահմանադրական վերահսկողություն, դատական սահմանադրական վերահսկողություն և սահմանադրական դատավարություն հասկացությունների հարաբերակցությունը
5. Սահմանադրական վերահսկողության սուբյեկտները
6. Սահմանադրական դատարան դիմելու իրավունք ունեցող սուբյեկտները
7. Դատական սահմանադրական վերահսկողության օբյեկտները
8. Նախնական և հետագա սահմանադրական վերահսկողություն
9. Վերացական և կոնկրետ սահմանադրական վերահսկողություն
10. Պարտադիր և ֆակուլտատիվ սահմանադրական վերահսկողություն
11. Ֆորմալ (ըստ ձևի) և նյութական (ըստ բովանդակության) սահմանադրական վերահսկողություն
12. Որոշիչ և խորհրդատվական սահմանադրական վերահսկողություն
13. Դատական սահմանադրական վերահսկողության կայացման և զարգացման հիմնական փուլերը
14. Սահմանադրական արդարադատության ամերիկյան մոդելը
15. Սահմանադրական արդարադատության եվրոպական մոդելը
16. Սահմանադրական դատարանը` որպես պետական իշխանության մարմին
17. Սահմանադրական դատարանի տեղը և դերը պետական իշխանության մարմինների համակարգում
18. Սահմանադրական դատարանի և այլ դատարանների փոխհարաբերությունները
19. Սահմանադրական դատարանների կազմավորման կարգը
20. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի կազմը, կառուցվածքը և ձևավորման առանձնահատկությունները
21. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի աշխատակազմի կառուցվածքը և լիազորությունները
22. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի աշխատակազմում ծառայությունը
23. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի կարգավիճակը

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

24. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի անկախությունը
25. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի անձեռնմխելիությունը
26. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի անփոփոխելիությունը
27. Այլ գործունեության հետ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի պաշտոնի անհամատեղելիությունը
28. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի նյութական, սոցիալական և այլ երաշխիքները
29. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի լիազորությունների դադարումը և դադարեցումը
30. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի վարքագծի կանոնները
31. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահը և փոխնախագահը, նրանց լիազորությունները
32. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի գործունեության երաշխիքները
33. Գործերի քննության (վարույթի) սկզբունքները ՀՀ Սահմանադրական դատարանում
34. Սահմանադրական արդարադատության մարմինների ակտերի տեսակները
35. Սահմանադրական արդարադատության մարմինների ակտերի կառուցվածքը
36. Սահմանադրական արդարադատության մարմինների իրավական դիրքորոշումները
37. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի ակտերի ընդունման կարգը, դրանց ներկայացվող պահանջները
38. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի որոշումները, եզրակացությունները և աշխատակարգային որոշումները
39. Սահմանադրական դատավարության հիմնական փուլերը
40. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դիմելու կարգը
41. ՀՀ Սահմանադրական դատարանում գործերի քննության ընդհանուր կանոնները
42. Սահմանադրական դատավարության մասնակիցները, նրանց իրավունքները և պարտականությունները
43. Գործի վարույթի կասեցումը, վերսկսումը և կարճումը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում
44. ՀՀ Սահմանադրական դատարանում գործերի գրավոր/բանավոր ընթացակարգով քննությունը

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

45. Սահմանադրական դատարանների լիազորությունների հասկացությունը և տեսակները

46. Սահմանադրության մեկնաբանման վերաբերյալ գործերի քննությունը սահմանադրական դատարաններում

47. Սահմանադրական մարմինների միջև նրանց սահմանադրական լիազորությունների առնչությամբ առաջացած վեճերի վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

48. Իրավական ակտերի՝ ՀՀ Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

49. Անհատական սահմանադրական գանգատի հիմնական տեսակները (մոդելները)

50. ՀՀ Սահմանադրական դատարան անհատական սահմանադրական դիմում ներկայացնելու կարգը և հիմնական առանձնահատկությունները

51. Հանրաքվեների արդյունքներով ընդունված որոշումների հետ կապված վեճերի լուծումը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

52. Ազգային ժողովի ընտրությունների արդյունքներով ընդունված որոշումների հետ կապված վեճերի լուծումը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

53. ՀՀ նախագահի ընտրությունների արդյունքներով ընդունված որոշումների հետ կապված վեճերի լուծումը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

54. Միջազգային պայմանագրում ամրագրված պարտավորությունների՝ ՀՀ Սահմանադրությանը համապատասխանության ստուգումը

55. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների դիմումների հիման վրա իրականացվող գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

56. Դատարանների և գլխավոր դատախազի դիմումների հիման վրա իրականացվող գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

57. ՀՀ Սահմանադրության փոփոխությունների նախագծի, հանրաքվեի դրվող իրավական ակտերի նախագծերի՝ Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու վերաբերյալ գործերի քննությունը

58. Ազգային ժողովի ընդունած օրենքի՝ Սահմանադրությանը համապատասխանությունը որոշելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

59. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորի լիազորությունները դադարեցնելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

60. ՀՀ նախագահին պաշտոնանկ անելու հիմքերի առկայության մասին եզրակացություն տալու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

61. Հանրապետության նախագահի լիազորությունների կատարման անհնարինության վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

62. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

63. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավորի լիազորությունները դադարեցնելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

64. Սահմանադրական դատարանի դատավորի նկատմամբ քրեական հետապնդում հարուցելու մասին համաձայնություն տալու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

65. Կուսակցության գործունեությունը կասեցնելու կամ արգելելու վերաբերյալ գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

66. ՀՀ նախագահի հրամանագրերի և կարգադրությունների ընդունման և կառավարության կազմավորման հետ կապված հարցերով գործերի քննությունը ՀՀ Սահմանադրական դատարանում

6. Ստուգումների անցկացման ձևեր և գնահատման չափանիշները

Խմբային քննարկում. Նպատակը՝ մտքերի փոխանակում առաջադրված տեսական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գնահատման չափանիշները՝ տեսական պատրաստվածություն, հղումներ հեղինակներին, սեփական կարծիքի հիմնավոր և տրամաբանական փաստարկվածություն, ակադեմիական ակտիվություն, գիտական էթիկայի պահպանման կարողություն:

Ելույթներ ըստ թեմայի. Նպատակը՝ թեմայի կամ հարցի խորացված ուսումնասիրում:

Գնահատման չափանիշները՝ պատասխանի տրամաբանական կառուցում, տեսական և գործնական գիտելիքների համադրում, օրինակներ բերելու ունակություն, տեսակետների պատճառաբանվածություն:

ԲՄԿ ՊՈՒՀ Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարան

Քննություն. Նպատակը՝ ստուգել ուսանողների գիտելիքները և պատրաստվածությունը ստացված գիտելիքների արդյունքում: